

Eugeniusz Pugacewicz

**PRAWDOPODOBNY PRZYPADEK BIGAMII
U BŁOTNIAKA STAWOWEGO *CIRCUS AERUGINOSUS*
NA WYSOCZYŹNIE KOLNEŃSKIEJ**

W dniu 20 V 1993 r. koło wsi Dziegiele w gminie Stawiski (powiat kolneński) zanotowałem prawdopodobny przypadek bigamii u błotniaka stawowego *Circus aeruginosus*. Obserwacji dokonałem w kompleksie zabagnień, oczek wodnych i podmokłych pastwisk o powierzchni około 40 ha pośród krajobrazu rolniczo-leśnego.

Początkowo nad bagnami obserwowałem tylko 2 samice, co sugerowało gniazdowanie w tym miejscu dwóch par. Ptaki wyraźnie różniły się ubarwieniem. Jedna samica (starsza) miała kremowobiały wierzch głowy i tej samej barwy duże plamy na ramionach. U drugiej (młodszej) wierzch głowy był kremowordzawy, a podobnie ubarwione plamy na ramionach były mniejsze. Obie samice co pewien czas unosiły się nad oddalonymi o niecałe 100 m płatami pałki szerokolistnej *Typha latifolia*, szybko i płytko uderzając skrzydłami, co jest zachowaniem charakterystycznym dla tego gatunku przy gniazdach. Kilka razy lądowały w pałce i pozostawały tam przez 5-15 minut. Poza tym trochę polowały w obrębie bagna. Nie zachowywały się wobec siebie agresywnie. Po niespełna godzinie obserwacji nad bagnem pojawił się dorosły samiec. W tym momencie w powietrzu unosiła się tylko starsza samica. Samiec do niej dołączył i oba ptaki wylądowały w łanie pałki. Po kilku minutach samiec wyleciał (samica pozostała) i poleciał do drugiej samicy, która w międzyczasie wyleciała z szuwarów. Oba ptaki również wylądowały w pałce, lecz tym razem po krótkiej chwili wyleciała z niej samica udając się na pobliskie pola, a samiec pozostał. Po dokonaniu tych obserwacji w pierwszym miejscu wypłoszyłem samicę z ukończonego, ale pustego jeszcze gniazda. Natomiast w drugim miejscu wypłoszyłem samca z niewykończonego jeszcze gniazda, również bez jaj. Oba gniazda były oddalone od siebie o ok. 90 m.

W ciągu 3 godzin penetracji tego terenu nie zauważyłem innego samca. Także później, na okolicznych polach widziałem tylko jednego samca i dwie samice. Wydaje się więc, że cudzołóstwo w opisanym przypadku trzeba wykluczyć. Najbardziej prawdopodobne jest, że obie samice miały tego samego partnera.

Poligyniczne związki u błotniaka stawowego, choć nie zdarzają się zbyt często, to nie są szczególną rzadkością (Cramp, Simmons 1980). W Polsce notowano je w miejscach o wysokim zagęszczeniu gatunku (Witkowski 1989, Nieoczym 2006). Opisywana obserwacja sugeruje, że przypadki takie można spotkać również na stanowiskach izolowanych i na terenach o niskim zagęszczeniu błotniaka stawowego.

Literatura

Cramp S., Simmons K.E.L. (eds) 1980. *The birds of the Western Palearctic*. II. Oxford Univ. Press.

- Nieoczym M. 2006. *Prawdopodobny przypadek poligynii u błotniaka stawowego Circus aeruginosus*. Kulon 11: 111-113.
- Witkowski J. 1989. *Breeding biology and ecology of the marsh harrier Circus aeruginosus in the Barycz valley, Poland*. Acta Orn. 25: 223-320.

Adres autora:

ul. Botaniczna 3, 17-200 Hajnówka

**A PROBABLE CASE OF BIGAMY IN THE MARSH HARRIER
CIRCUS AERUGINOSUS IN THE KOLNEŃSKA UPLAND**

Summary

On 20 May 1993, near the village of Dziegiele (eastern Poland), a Marsh Harrier was observed who landed with two different females in succession on nests located about 90 m apart. No other male was seen in this area. This rather excludes the case of adultery, and indicates the possibility of a bigamous bond between these birds.